КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра суспільствознавчої освіти

Програма підвищення кваліфікації учителів історії та громадянської освіти «Від оцінки до навчального поступу в НУШ: практики оцінювання в громадянській та історичній освіті»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(протокол №9 від 18.09.2026 р.)

Завідувач кафедри Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 6 від 01.10.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Розробник: старший викладач кафедри суспільствознавчої освіти Костюк Ірина Альбертівна.

Напрям підвищення кваліфікації: Реалізація Державного стандарту базової середньої освіти педагогічними працівниками, які викладають предмети громадянської та історичної освітньої галузі; сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904.

Термін дії програми: з 01.01.2027 р. до 31.12.2031 р.

Рецензенти:
Танчин Ігор Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільствознавчої освіти, заступник директора КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;
Баханов Костянтин Олексійович, доктор педагогічних наук, професор кафедри суспільствознавчої освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена зміною логіки оцінювання в Новій українській школі: від накопичення оцінок за виконані роботи – до отримання, інтерпретації та узагальнення доказів досягнення конкретних результатів навчання. Для вчителя громадянської та історичної освітньої галузі це означає необхідність узгоджувати результат навчання, діяльність учня/учениці, навчальне завдання, критерії, спосіб фіксації результату та зворотний зв'язок. Особливої ваги набуває здатність оцінювати не лише відтворення знань, а роботу з історичною і суспільно значущою інформацією, джерелами, текстами, аргументацію, дослідження, усну взаємодію, прийняття рішень і створені учнівством продукти. Результати PISA, використані у матеріалах курсу, залучаються стисло – як підстава звернути увагу на читання з розумінням як наскрізне вміння, від якого залежить виконання значної частини компетентнісних завдань у ГІО. Програма орієнтує педагогів на проєктування оцінювання як складової навчання, що дає змогу бачити навчальний поступ і визначати наступні кроки підтримки учня/учениці.

Цільова група: учителі історії та громадянської освіти.

Обсяг: 15 годин.

Форма навчання: очно-дистанційна.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів історії та громадянської освіти у проєктуванні й реалізації компетентнісно орієнтованого оцінювання результатів навчання учнівства як інструменту виявлення навчального поступу та визначення подальших освітніх потреб.

Завдання програми:

- поглибити розуміння нормативної та компетентнісної логіки оцінювання результатів навчання в НУШ;
- удосконалити вміння співвідносити конкретний результат навчання з діяльністю учня/учениці, завданням, доказом його досягнення та критеріями;
- розмежувати призначення формувального, поточного і підсумкового оцінювання та способи використання їх результатів;
- розвинути вміння конструювати релевантні результатам навчання усні, письмові та практичні завдання з ГІО;
- удосконалити практики критеріального оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання та якісного зворотного зв'язку;
- актуалізувати роботу з читанням і розумінням текстів та джерел як важливу передумову успішного виконання компетентнісних завдань;
- сформувати готовність аналізувати власну систему оцінювання та використовувати отримані докази для підтримки навчального поступу учнівства.

Професійні компетентності, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- предметно-методична – здатність проєктувати навчальні й оцінювальні завдання відповідно до результатів навчання громадянської та історичної освітньої галузі;
- оцінювально-аналітична – здатність визначати критерії, добирати способи отримання доказів, інтерпретувати результати та надавати зворотний зв'язок;
- прогностична – здатність використовувати результати оцінювання для визначення навчальних потреб і наступних кроків учня/учениці;
- організаційна та компетентність педагогічного партнерства – здатність залучати учнівство до розуміння критеріїв, самооцінювання, взаємооцінювання і рефлексії.

Очікувані результати навчання

Слухач/ка після навчання на цьому курсі:

- пояснює, що об'єктом оцінювання є результати навчання, та розрізняє функції формувального, поточного і підсумкового оцінювання;
- аналізує конкретні результати навчання ГІО та визначає, яка діяльність учня/учениці може бути доказом їх досягнення;
- добирає форми, методи й інструменти оцінювання відповідно до очікуваного результату, а не за принципом звичності інструменту;
- розробляє зрозумілі критерії до усної, письмової та практичної діяльності учнівства і співвідносить їх із загальними критеріями оцінювання.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях – індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив до методики роботи зі слухачами курсів, здійснюється з урахуванням активної участі педагогічних працівників у всіх видах навчальної діяльності та результатів виконання практичних і самостійних завдань . Програмою передбачено участь у практичних заняттях, групових обговореннях і навчальних дискусіях; виконання практичних завдань у межах модулів; підсумкова самостійна робота (за окремими рекомендаціями)); професійна рефлексія за результатами навчання.

Критерії оцінювання

Результати навчання слухачів курсів оцінюються за шкалою «зараховано / не зараховано» і залежить від відвідування, а також виконання завдань не менше 75 % від запланованого. Самостійна робота оцінюється за принципом «зараховано/не зараховано». Критеріями зарахування є відповідність змісту поставленому завданню, практична спрямованість роботи, використання положень Державного стандарту базової середньої освіти та

громадянської й історичної освітньої галузі, а також наявність авторських висновків і професійної рефлексії.

Особливості реалізації програми

Реалізація програми передбачає навчання вчителів як у дистанційному, так і в очному форматі. Навчальні заняття у синхронному режимі проводяться з використанням ZOOM, Moodle. Програмою передбачено виконання самостійної роботи.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат за результатами проходження програми курсу.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Інтеграційно-мотиваційне заняття. Вхідне опитування.	**1**		**1**	
Тема 2. Від оцінки до результату навчання: нова логіка оцінювання в НУШ.	**3**	**1**	**2**	
Тема 3. Завдання як спосіб отримання доказу досягнення результату.	**4**	**1**	**3**	
Тема 4. Від критерію і зворотного зв'язку до навчального поступу.	**3**		**3**	
Творче завдання. Самостійна робота.	3			3
Вихідне діагностування, рефлексія	1		1	
Усього годин:	**15**	**2**	**10**	**3**

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Інтеграційно-мотиваційне заняття. Вхідне опитування. Очікування та програма навчання.

Тема 2. Від оцінки до результату навчання: нова логіка оцінювання в НУШ

План лекційного заняття

1. Об'єкт оцінювання – результати навчання. Компетентнісний підхід. Формувальне, поточне і підсумкове оцінювання: різне призначення. Групи результатів як структура Стандарту.
2. Академічна свобода вчителя у виборі форм, методів та інструментів.

План практичного заняття

1.«Від результату до доказу». Аналіз конкретних результатів ГІО: яку діяльність має виконати учень/учениця, щоб результат став спостережуваним?
2. Розрізнення оцінювання знань, виконаної роботи та досягнутого результату.

Тема 3. Завдання як спосіб отримання доказу досягнення результату

План лекційного заняття

1.Компетентнісна логіка: результат → діяльність → завдання → доказ → критерії → оцінка.
2. Усна, письмова і практична форми; спостереження та аналіз продуктів діяльності.

План практичного заняття

1. Редизайн тестових і репродуктивних завдань; робота з джерелом, картою, візуальним матеріалом, аргументованою позицією.
2. Читання з розумінням як діяльність в ГІО. Контекст PISA: чинники читача, тексту і завдання.
3. Конструювання короткого компетентнісного завдання та визначення доказів його виконання.

Тема 4. Від критерію і зворотного зв'язку до навчального поступу

План практичного заняття

1. Аналіз загальних показників: когнітивні процеси, навчальна діяльність, самостійність, комунікація та взаємодія, частота вияву вмінь. Розроблення критеріїв до конкретного результату.
2. Формувальне оцінювання і якісний зворотний зв'язок. Від загальних реплік до конкретної інформації про досягнення, утруднення і наступний крок. Комунікація з учнем//ученицею як частина формувального оцінювання.
3. Тематичне та семестрове оцінювання: форми та узагальнення результатів.

Самостійна робота. Розробити цілісний «ланцюжок оцінювання» для одного конкретного результату навчання ГІО: результат → діяльність → завдання → доказ → критерії → спосіб оцінювання → зворотний зв'язок. Додати коротку професійну рефлексію: що у власній практиці оцінювання варто змінити і чому.
Презентація окремих рішень самостійної роботи. Взаємоаналіз за критеріями релевантності результату, завдання і доказу.

Вихідне діагностування та рефлексія.

ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Чому накопичення оцінок не тотожне накопиченню доказів досягнення результатів навчання? Наведіть приклад із власної практики.
2. Оберіть конкретний результат навчання ГІО. Яка діяльність учня/учениці може бути достатнім і надійним доказом його досягнення?
3. Проаналізуйте одне звичне завдання зі свого курсу: що воно фактично перевіряє — відтворення знань чи заявлений результат навчання?
4. Перетворіть завдання на відтворення інформації на компетентнісне. Поясніть, що саме змінилося в пізнавальній діяльності учня/учениці.
5. Доберіть до одного результату навчання два різні способи отримання доказів (наприклад, усний і практичний). Які переваги й обмеження має кожен?
6. Розробіть критерії до короткого усного або письмового висловлювання з історії / громадянської освіти. Перевірте, чи описують вони якість результату, а не лише кількість правильних елементів.
7. Проаналізуйте фрагмент підручника або джерело: які вимоги до читання з розумінням ставить запропоноване до нього завдання? Що може ускладнювати виконання: чинники читача, тексту чи самого завдання?
8. Переформулюйте три типові репліки вчителя («Подумай краще», «Молодець», «Подивись на помилки») у конкретний зворотний зв'язок, що допомагає визначити наступний крок.

5. ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Про освіту** : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами).
2. **Про повну загальну середню освіту** : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами).
3. **Державний стандарт базової середньої освіти** : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (зі змінами).
4. **Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів** : наказ Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.06.2026 № 1001).
5. **Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти** : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2026 № 1162.
6. Громадянська та історична освітня галузь: як оцінювати : методичний путівник. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2025.URL: Громадянська та історична освітня галузь: як оцінювати
10. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
11. Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П. Формувальне оцінювання: стратегії та інструменти цифровізації. Інформаційні технології і засоби навчання. 2021. Т. 84. № 4. С. 1–19.
12. Морзе Н. В., Вембер В. П. Впровадження пірінгового оцінювання в освітній процес. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2019. № 6. С. 44–54.
13. Морзе Н. В., Вембер В. П., Гладун М. А. Використання цифрових технологій для формувального оцінювання. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2019. Спецвипуск. С. 202–214.
14. Лукіна Т. О. Проблеми оцінювання навчальних досягнень учнів в умовах дистанційного та змішаного навчання. Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. 2022. Вип. 19 (48). С. 112–131.
16. Локшина О. І. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського Союзу. Порівняльно-педагогічні студії.
17. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2025. Україна. Київ : Український центр оцінювання якості освіти, 2026.
18. PISA-2018. Рамковий документ з грамотності читання.